

je dokazal Wolfu tudi, da ni mož-beseda. Obljubil je Wolf odložiti mandat, ako sprejmejo Nemci binkoštni program. Čeravno so to storili, vendar še ima Wolf mandat.

Svetovna razstava se je otvorila dne 14. aprila v Parizu. To je v Parizu že četrta enaka razstava. Tudi Avstrija se udeležuje letošnje pariške razstave. Žal, da vlada sedaj na Francoskem židovsko Waldek-Rusojevo ministerstvo, ki bo gotovo skrbelo za to, da dobi največ dobička od razstave židovstvo.

Nova rusinska gimnazija. Po dolgotnem moledovanju se je zastopnikom rusinskega naroda vendar-le posrečilo izposlovati pri vladi neko drobtino. Kakor namreč poroča »Gazeta Lwowska«, je odredil naučni minister Hartel, da se s pričetkom šolskega leta 1900/1901 opusté sedaj na gimnaziji v Kolomeji obstoječe rusinske vspretnice ter se ustanovi samostojna rusinska gimnazija z rusinskim učnim jezikom. Ta pridobitev sicer ni kdo ve kolika, vendar bo pa narodu s tem znatno ustreženo. Slovenci pa še nismo tako daleč, da bi imeli samostojno slovensko gimnazijo.

Ruski car in nemški cesar se po poročilu berlinskega »Localanzeiger-ja« snideta kmalu po odhodu avstrijskega cesarja iz Berlina in sicer v Danskem povodom krsta ruske križarke »Nowik« in nemške križarke »C«. Sestanek je baje določen na konec maja ali začetek junija. Ako se ta vest uresniči, je gotovo, da bo pri tej priliki govor tudi o obisku našega cesarja in nekaterih dogovorih mej njim in nemškim cesarjem. Italija se boji, da se naredi nova trozveža iz Avstrije, Rusije in Nemčije.

Vojska v Južni Afriki. Nič novih vestij ni prišlo čez praznike iz Afrike. Kadar zaostanejo poročila, je znamenje, da se vršijo kake večje bitke ali važni dogodki. Tako se tudi sedaj pričakuje raznih novic iz bojišča.

Gospodarske stvari.

Zavarovalna zadruga.

V kratkem času ustanovila se bo zadruga, katera bo imela edini namen zavarovanje h kmetijstvu pripadajočih, se s kmetijstvom bavečih ljudi za slučaj onemoglosti za delo in zaslužek, dalje zavarovanje domače hasnjive živine zoper bolezni in nezgode, in slednjic zavarovanje poljskih pridelkov zoper škodo po toči.

Da bode ta zadruga velikega socialnega pomena, in da bode pripomogla, da se ogne kmečko ljudstvo uboštva in poginu, ni mi treba posebej naglašati.

Zadruga bo pa tudi gotovo lahko prospevala, saj bodejo letni prispevki tako nizki, da bo omogočeno pristopiti vsakemu, kateri bo hotel. Ako povem, da znaša zavarovalnina pri zavarovanju ljudi na leto 1 oziroma 2 kroni za osebo, in da znaša oskrbnina za slučaj, da postane zavarovanec nezmožen za delo, 300 kron na leto, je pač lahko umeti, da je to velikega pomena za kmečke ljudi, in da je omogočeno vsakemu, da pristopi kot ud k tej zadrugi.

Pri zavarovanju živine bo znašala premija 1% na leto, to je, od zavarovane vrednosti živine 100 kron, znašala bo zavarovalnina 1 krono.

In za zavarovanje poljskih pridelkov pa bo po kakovosti blaga znašala zavarovalnina od 1 do 4 kron za 100 kron vrednosti.

Da bo pa ta zavarovalna zadruga omogočena, potreba je, da pristopi veliko udov, kajti z malim številom udov ni mogoče, da so letni prispevki tako nizki.

Da se o tej zadrugi vse natančneje pogovori in določi, da se pravita zadruga prečitajo in odobrijo oziroma popravijo, je neobhodno potrebno, da se snidejo možje iz vseh krajev naše širne domovine na shod, kateri naj bi bil ob enem osnovalni shod zadruge.

V ta namen se vabijo vsi kmetovalci in prijatelji ter pospešitelji kmetijstva iz vseh krajev širne naše domovine na osnovalni shod, kateri naj bi bil ob enem osnovalni shod zadruge in kateri se vrši v »Narodnem domu« v Celju dne 26. aprila t. l. dopoldne ob 10 uri.

Ker je zavarovalna zadruga velikega, epohalnega pomena za kmetijsko ljudstvo, pričakuje se mnogobrojna udeležba kmetovalcev in prijateljev kmetijstva. Nobena kmetijska zadruga in nobeno kmetijsko društvo ter nobena občina naj bi ne izostala, da ne bi odposlala svojega zastopnika, saj se gre le za korist in blagor kmečkega ljudstva.

Vsi gospodje, kateri se želijo po zborovanju vdeležiti skupnega obeda, kateri pa je vsakemu po volji prost, naj blagovolijo to na dopisnici naznaniti podpisane vsaj do 22. aprila, da se zamore vse potrebno preskrbeti.

Na delo torej rojaki, saj se gre pomagati našemu kmetu do blagostanja in ga rešiti uboštva. Ivan Kač v Žalcu.

Dopisi.

Biš. (Shod.) Veličastno in sijajno, kakor doslej nikjer, vršil se je na Velikonočni ponedeljek v Bišu shod »kat. polit. društva« za okraj Sv. Lenart v Slov. gor. Vreme je bilo ugodno, udeležba ogromna, red uzoren in vse to je menda uplivalo ne malo na govornike, da so se takorekoč skušali drug drugega prekositi v svojih govorih.

Prvi nastopi prečastni ter mnogozasluzni državni poslanec dr. Lavoslav Gregorec. Z njemu lastno vnemo in spretnostjo na drobno razklada svoje delovanje v državnem zboru, srčno obžaluje, da je bilo le brezuspešno zaradi skrajno žalostnih razmer, ki vladajo v državni zbornici. Omenja načrta za jezikovne naredbe, katerega je izdelal sam. Ta načrt postave bi bil tak, kakoršnega imajo češki Nemci. Nemci na Češkem zahtevajo, naj se praška namestnija razdeli, to terjamo tudi Slovenci na Štajarskem. Deželni solski svet štajarski naj se razdeli, kakor je razdeljen na Češkem; porotne sestave naj se pravično vrše; nobena šola v mešanih krajih naj ne sprejme otroka, ki učnega jezika ne razume; naj se štajarska kmetijska družba razdeli v nemško in slovensko; naj se ustanovijo kmetijske, obrtniške in meščanske šole po Spodnjem Štajarju; naj se ustanovi slovensko nadsodišče v Ljubljani; Slovenci morajo imeti svojega ministra-rojaka. To so glavne točke jezikovnega načrta, ki ga je izdelal naš poslanec. Volici so svojem drž. poslancu burno pritrjevali in izrekli svoje zaupanje.

Drugi govornik blagorodni gospod dež. poslanec dr. Fr. Jurtela izborna reši svojo nalogo. Naznanja in opravičuje izstop slovenskih poslancev. Dobro in trezno smo si premislili, predno smo se odločili izstopiti. Poljedelstvo je treba izboljšati, k temu je treba sol, Nemci jih imajo, nam jih nočejo dati. Kmetijska družba štajarska je za Nemce. Slovenci jo morajo le plačevati. Sol imajo nemški Štajarci obilo, mi pa nobene: nijedne gimnazije, Nemci 6; nijedne realke, Nemci 3; Nemci imajo 19 meščanskih sol, Slovenci nobene, skratka: Nemci nas prezirajo, zatirajo, nas hočejo narodno in gospodarsko ugonobiti in slovenski poslanci niti življenja niso varni v Gradcu; zato ne moremo več v Gradec! Proč od Gradca!

Vsled tega se sprejme nasledna resolucija: Na shodu »kat. političnega društva« za okraj Sv. Lenart v Slov. gor., vršecem se v Bišu, na stotine zbrani slovenski kmetje popolnoma odobravajo izstop naših dež. poslancev iz deželnega zbora v Gradcu, kjer jih Nemci le prezirajo in žalijo, kjer je vsaka slovenska prošnja in želja le bob v steno, kjer so gluhi in slepi za slovenske potrebe Spodnjega Štajarja ter izjavljajo, da bi bila nadaljna navzočnost naših poslancev v Gradcu brezuspešna in zoper čast sloven-

skega naroda; zato odločno kličejo: »Proč od Gradca!« Nepopisno navdušenje se je razlegalo daleč na okrog in klicev: proč, le proč od Gradca ni bilo ne konca ne kraja. Potihnilo so še-le glasovi, ko je predsednik začel brati drugo resolucijo:

»Na shodu kat. polit. društva za okraj Sv. Lenart v Slov. gor. vršecem se v Bišu dne 16. aprila t. l., na stotine zbrani slovenski kmetje pozivljajo svoje deželne poslance, naj se odločno z nami potegujejo za samostalnost in samoupravo slovenskega Štajarja, za razdelitev dež. šolskega sveta, za izločitev Spod. Štajarja izpod graškega nadsodišča ter za ustanovitev nadsodišča v Ljubljani za slovenske pokrajine, za razdelitev kmetijske družbe in za ustanovitev narodnih skupin v deželnem zboru.« To bi moral slišati ptujski pek Ornik in mariborski Francelj kako strastno, kako burno so pritrjevali volilci tej opravičeni zahtevi, potem bi ta dva možičlja drugače govorila!

Vihar je polegel še-le, ko je nastopil tretji govornik, benediški kaplan, ki je s svojim gromovitim glasom ganil in prepričal slehernega, da ste Slovincem najdražji dve reči: vera in beseda materna. Zlasti natančneje je razpravljal dolžnost ljubiti materni jezik, svoj narod. Izborna je pokazal, kaka grdoba in gnjusoba je nemškutar, ker zaničuje materni jezik, ki je dar božji, ki je imeniten in svet, ki je draga svetinja ljubeče matere; ki je blagoglasen, ravnopraven z drugimi jeziki v Avstriji. Srečno je dokazal, da mora sleherni Slovenec ljubezen do materinega jezika kazati v djanju, t. j., da mora govoriti, pisati le slovenski; terjati od vseh oblasti le slovenske tiskovine, slovenske dopise; da mora vsakdo imeti le slovenske napise na svoji hiši, da mora slovenski župan slovenski uradovati, Slovenec le pri Slovencu kupovati itd. Vmes se je vršil marsikateri šaljivi dogodek. Omenjamo le enega: »Gospod«, zakliče nek kmet, »tukaj imamo enega nemškutarja!« »Sem ž njim,« pravi govornik, »hočemo ga poboljšati.« In tu mu je govornik natanko razložil, kaj je njega dolžnost, tako da je osramočen pobesil glavo.

Nek visokošolec, sin tistega mariborskega krojača, katerega slovenska duhovščina najbolj zalaga z denarjem, se je tudi kot nemškutar začel repenčiti, a se mu je silno slabo nagodilo. Ko je govornik dokončal, bilo je navdušenje nepopisno.

Zatem se je vršil razgovor o kmetijskih zadrugah, katerih namen in pomen je zbranim kmetom na kratko razjasnil gosp. podpredsednik. Sklenilo se je, naprositi učitelja g. Kača in g. Jelovška, da prideta ob prvi priložnosti v Biš, kjer bi posebno uspevala mlekarška zadruga.

Prav slovesno je sklenil predsednik veličastni shod v slavnem, narodnem Bišu, spominjajoč se sv. Očeta in presv. cesarja, katerima so zagromeli siloviti »živio« klici. Taki shodi naj bi se prirajali večkrat in kmalu bo naše nemškutarje pri Sv. Trojici in Sv. Lenartu — slana vzela!

Zreče. Pri strelbi se je na Veliko soboto popoldne raztreščil topič. Jedna treska je v kost na desnem licu zadela strelca Mihaela Krančana, 43 let starega in oženjenega viničarja, moža pridnega, delavnega, spoštovanega. Revez je padel in žalibog — obležal mrtev. Topič je bil še nov, kupljen v mes. avgustu 1898. Dotična tvrdka ga je poslala po železnici, in kar je prišlo, to se je vzelo in rabilo. Predmet je »zoper točo nova iznajdba«, ki ne potrebuje nabijanja, ampak smodnik se samo v posodo nasiplje, »pa je«. Kolikor po črepinjah sklepajo, bil je topič baje slabo zlit. Bodi ob tej nesreči pristavljena skromna opomba: Oblastva zahtevajo, da se sme streljati le s topiči, če imajo na sebi znamko, katera priča, da so bili uradno preskušani in da so torej za strelbo varni. Pa v tem obziru bi bilo želeži in pričakovati, naj bi se tudi uradno skrbelo za to, da bodo prodajalci smeli prodajati